

Andrew J. Apostoli, We believe in the Holy Spirit, Our Sunday Visitor Publishing Division, Huntington, Indiana 2002, ss. 143.

Ojciec Andrew Apostoli, Amerykanin, należący do wspólnoty Franciszkańskich Braci Odnowy (C.F.R.), jest autorem wielu książek z dziedziny duchowości chrześcijańskiej oraz religijnym publicystą. Książka *We believe in the Holy Spirit*, w intencji autora, ma stać się przewodnikiem pomocnym w zrozumieniu tajemnicy trzeciej osoby Trójcy Świętej, czyli Ducha Świętego. Prawda o Duchu Świętym została sformułowana już podczas Soboru Nicejskiego (*Wyznanie wiary*) i – według Apostoli’ego – wyraża to, co wiemy oraz to, jak wierzymy w obecność obiecanego i zesłanego przez Jezusa Pocieszyciela; Tego, który w Kościele będzie obecny aż do końca czasów. W kilkunastu rozważaniach swej pracy autor prowadzi czytelnika poprzez wieki chrześcijaństwa ukazując obecność Ducha Świętego i jednocześnie żywi nadzieję, że refleksje te przyczynią się do pogłębienia miłości do trzeciej osoby Trójcy Świętej i odnowy zaufania do Jego dzieła w codziennym życiu. Książka składa się z sześciu rozdziałów. Pierwszy poświęcony jest prawdzie, że wiara w Ducha Świętego jest częścią wiary katolickiej; drugi rozdział uświadamia, że skoro Duch Święty jest Panem, zatem jest także Osobą Boską. Trzeci rozdział zatytułowany jest „Wierzmy w dawcę życia” i opisuje wielkie dzieła Ducha Świętego: ludzkie życie, poczęcie Matki Bożej, codzienne umieranie i zmartwychwstanie z Chrystusem. Rozdział czwarty, „Wierzmy w tego, który pochodzi od Ojca i Syna”, ukazuje relacje Ducha Świętego do Ojca i Syna, dzieła każdej z trzech Osób Boskich oraz rolę Ducha Świętego w powszechnej misji uświęcenia w Kościele. Kolejny, piąty rozdział, przypomina prawdę, że Duch Święty, razem z Ojcem i Synem, odbiera uwielbienie i chwałę; jest równy w Boskości oraz w chwale, jaką otrzymuje. Ostatni rozdział uświadamia, że Duch Święty poprzez wieki historii przemawiał przez proroków oraz czyni to nieprzerwanie także we współczesnym Kościele. W książce

We believe in the Holy Spirit Duch Święty określany jest jako „zapomniany Bóg”, ponieważ z trzech Osób Boskich to właśnie On jest Tym, o którym katolicy najmniej pamiętają, gdyż Go nie znają. A. Apostoli przywołuje słowa Jana Pawła II, który naucza o nowej ewangelizacji i chce, aby współczesnemu, zsekularyzowanemu światu głosić Boga obecnego w trzech Osobach. Podczas każdej mszy niedzielnej chrześcijanie wyznają swoją wiarę i mówią: wierzę w *Ducha Świętego, Pana i Ożywiciela, który od Ojca i od Syna pochodzi, który z Ojcem i Synem odbiera uwielbienie i chwałę, który mówił przez proroków*. Kim zatem jest Duch Święty? Św. Grzegorz z Nazjanzu pisał: „Stary Testament głosił wyraźnie Ojca, Syna zaś bardzo niejasno. Nowy [Testament] objawił nam Syna i pozwolił dostrzec Bóstwo Ducha. Teraz Duch mieszka pośród nas i udziela nam jasnego widzenia samych siebie” W Starym Testamencie „duch” Boga nie oznaczał jednak Boskiej Osoby, lecz Bożą siłę. Hebrajskie słowo „ruah”, zawierające tajemnicze elementy starożytnego umysłu, można też przetłumaczyć jako: duch, oddech, wiatr. Duch Święty jest duchem życia. Słowo Boga i Jego tchnienie znajdują się u początku bytu i życia wszelkiego stworzenia; Duch Święty obecny był też w tajemnicy Wcielenia: „Posłanie Ducha Świętego jest zawsze połączone z posłaniem Syna i skierowane do niego. Duch Święty, który jest «Panem i Ożywicielem», zostaje posłany, aby uświęcić łono Maryi Dziewicy i w sposób Boski uczynić je płodnym; sprawia On, że Maryja poczyrna wiecznego Syna w człowieczeństwie, które wzięła od Niej” Duch Święty kształtuje także ludzkie umysły i serca, aby były coraz bliżej Jezusa Chrystusa w duchu słów św. Pawła: „teraz już nie ja żyję, lecz żyje we mnie Chrystus” (Gal 2,20). Odnośnie relacji wewnątrztrynitarnych autor przywołuje naukę Synodu Toledańskiego, który w 675 roku stwierdził: „Osoby Boskie pozostają we wzajemnych relacjach. Rzeczywiste rozróżnienie Osób Boskich – ponieważ nie dzieli jedności Bożej – polega jedynie na relacjach, w jakich pozostaje jedna z nich w stosunku do innych: w relacyjnych imionach Osób Boskich Ojciec jest odniesiony do Syna, Syn do Ojca, Duch Święty do Ojca i Syna; gdy mówimy o tych trzech Osobach, rozważając relacje, wierzymy jednak w jedną naturę, czyli substancję” Rzeczywiście – dodaje Sobór Florencki w 1442 roku – „wszystko jest w Nich jednym, gdzie nie zachodzi przeciwstawność relacji. Z powodu tej jedności Ojciec jest cały w Synu, cały w Duchu Świętym; Syn jest cały w Ojcu, cały w Duchu Świętym; Duch Święty jest cały w Ojcu, cały w Synu” Za autorem książki *We believe in the Holy Spirit* można przywołać cytaty z Katechizmu Kościoła Katolickiego (nr 688), gdzie mowa jest o tym, iż to właśnie Kościół jako wspólnota żyjąca w wierze Apostołów „jest miej-

scem poznania Ducha Świętego: – w Pismach, które On natchnął; – w Tradycji, której zawsze aktualnymi świadkami są Ojcowie Kościoła; – w Nauczycielskim Urzędzie Kościoła, któremu On asystuje; – w liturgii sakramentalnej, w której przez jej słowa i symbole Duch Święty prowadzi nas do komunii z Chrystusem; – w modlitwie, w której wstawia się za nami; – w charyzmatkach i urzędach, które budują Kościół; – w znakach życia apostołskiego i misyjnego; – w świadectwie świętych, w którym ukazuje swoją świętość i kontynuuje dzieło zbawienia”. Książka *We believe in the Holy Spirit* stanowi dobry, teologiczny przewodnik dla tych, którzy w swoim życiu wiarą i modlitwą zapomnieli o osobie Ducha Świętego. Przywołując naukę Kościoła, nauczanie synodów i soborów, a jednocześnie osobiste doświadczenia autor uświadamia czytelnikowi, że Duch Święty był i będzie obecny w życiu chrześcijan aż o końca czasów.

Ks. Robert Kaczorowski